

Интеграцийн ятны энэ нийн
ба юдасканалени
наадмын тооцкі стүдэнт май-
дээржмайдагај
ба үндэх нацяя наалана
аардаж энэ нийн

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Мінскі дзяржаўны палацавічы інстытут імя А.М.Горкага

дзяржаўны тэхнічны інстытут
гуманітар-факультэт з агульным паказчыкам
акадэмічнай

Зборынік матеріалаў Заслужанага І.І.Соколова жыццяречні

ББК 74.3.

Рэдактар: Л.І.Алексаіна, Т.А.Грыгор'еава (адказны рэдактар),
З.А.Алацкая, З.Р.Брмаловіч

У зборніку змешчаны матэрыялы Рэспубліканскай канферэнцыі "Інтэграцыйная тэнденцыя ў прафесійной падрыхтоўцы студэнтаў-дэфектолагаў ва ўмовах нацыянальнага адраджэння", якая праходзіла ў г.Мінску з 15 па 16 снежня 1992 г.

Матэрыялы канферэнцыі абагульняюць вопыт удасканалення падрыхтоўкі студэнтаў ва ўмовах інтэграцыйнага падыходу да выкладання спецыяльных дысцыплін, удасканалення сувязі "Інстытут - дзіцячая установа", вызначэння і актыўнага фарміравання прафесійна значных інтэгратыўных умений і якасцей будучага дэфектолага.

Зборнік прыстасаўляе інтарас для супрацоўнікаў дэфекталагічных факультетаў і для практычных працаўнікоў спецыяльных дзіцячых установ.

века ад прыродных умоў. У заключенні прыродазнаўчыя веды энou уводзяцца ў сацыяльна-экалагічную сістamu "чалавек-прырода".

А.А.Качаран

Сродкі лагапедычнай рytмікі ў сістеме карэкцыйнай работы з дзеяцымі, якія маюць цяжкія парушэнні маўлення

Арганізація лагарытмічных заняткаў садзейнічае развіццю і карэкцыі рухальныя сферы, сэнсорных, психаматорных здольнасцей дзеяцей з моўнай паталогіяй, садзейнічае ліквідацыі моўнага парушэння.

Лагапедычная рytміка, якая грунтуецца на сувязі слова, музыкі і руху, можа быць уключана ў любую комплексную сістemu работы над маўленнем дзеяцей з аваліяй, дызартрыяй, рыналіяй, афазіяй, заіканнем на фоне рознай моўнай паталогіі, якія складаюць асноўны кантынгент устаноў для дзеяцей з цяжкімі парушэннямі маўлення.

Нашы даследаванні паказваюць, што наглядзячы на розную прыроду дэфекту, у гэтых дзеяцей маюцца тыповыя прайяўленні, якія сведчаць аб сістэмным парушэнні моўнай дзейнасці. Алной з галоўных прымет з'яўляецца больш позні пачатак реалізацыі здольнасці гавертыць; першыя слова з'яўляюцца ў тры-чатыры гады, а часам і у пяць. Мова аграматычная і недастатковая фанетычна аформленая, малазразумелая.

Непаўназненная моўная дзейнасць накладвае адбітак на фарміраванне ў дзеяцей сенсорнай, інтэлектуальнай і афектуна-валявой сферы. Алзначаецца недастатковая устойлівасць увагі, абмежаваныя магчымасці яе размеркавання, зніжэнне вербальнай памяці, яе практикайнасці. Сувязь паміж моўнімі парушэннямі і іншымі бакавымі поіхічнага развіцця абумоўлівае спецыфічныя аслаблівасці мыслення. Дзеці з цяжкімі парушэннямі маўлення без спецыяльнага навучання з цяжкасцю авалодваюць мысліцельнымі аперацыямі: аналізам і сінтезам, парауненнем і абагульненнем.

Разам з агульной саматычнай аслабленасцю і замарулжаным развіццём лакаматорных функцый ім уласціва і некаторое адставанне ў развіцці рухальнай сферы, якое хартарызуецца кепскай каралынай рухаў, няупэўненасцю ў выкананні дэліраваных рухаў, зніжэннем хуткасці і спрыту выканання. Найбольшыя цяжкасці

выяўляюцца при выкананні рухаў на падстапе вуснай інструкцыі.

Дзеці з цяжкімі парушэннямі маўлення дзейнічаюць менш паспіхова, чым аднагодкі, якія нармальна развіваюцца, калі трэба патарыць, выкананьць рухальнае заданне ў просторава-часовых параметрах, парушаюць паслядоўнасць элементаў дзеяння, пралускаюць яго састаўныя часткі (напрыклад, перакочванне мяча з рукі ў руку, перадача яго з невялікай адлегласці, удары аб падлогу з падправленным чаргаваннем, скакі на правай і левай ноге, рytмічны рухі пад музыку).

Заўажаюцца недастатковая каардынацыя пальцаў кісці рукі, недараўніцё дробнай маторыкі. Выяўляюцца завязанне, замарулжванне на адной позе.

Правільная ацэнка немаўленых працэсаў на фоне сістэмнага недараўніця маўлення неабходна для выявлення заканамернасцей атаповага развіцця дзеяцей і ў той жа час для вызначэння кампенсацыйных магчымасцей лагапедычнай рytмікі, мета якой - пераадolenне моўнага парушэння шляхам развіцця, выхавання і карэкцыі рухальнай сферы у спалучэнні са словам і музыкай.

У сувязі з гэтым лагапедычнае рytміка можа быць вызначана як адна з форм актыўнай терапіі, якая вырашае шэраг задач: аздараўленчую, адукацыйную (пазнавальную), выхавающую, карэкцыйную. Заняткі лагапедычнай рytмікай умацоўваюць у дзеяцей касцёва-мышачны апарат, развіваюць дыханне, маторныя функцыі, выхоўваюць праўільную паставу, паходку, грацию рухаў; ажыццяўление адукацыйных задач садзейнічае фарміраванию рухальных навыкаў і уменияў, просторавых уяўленняў, развіццю спрэту, сілы, выносливасці, каардынацыі рухаў. З дапамогай заняткаў лагапедычнай рytмікай дзеці дадаючыся да беларускай музичнай культуры, фальклору, засвойваюць геарэчычныя веды ў галіне метрапрытмікі, музичнага успрымання. Усё гэта садзейнічае разумоваму, эстэтычнаму і працоўнаму выхаванню дзеяцей з моўнай паталогіяй.

А.А.Харыtonava

Аб падрыхтоўцы студэнтаў да вывучэння характару і структуры парушэнняў сінтаксічнай сістэмы мовы ў дзеяцей з аваліяй

Сінтаксічныя сродкі мовы адыгрываюць надзвычай важную ролю ў моўнай камунікацыі. Важкім фактам становлення мовавых сродкаў з'яўляецца патраба ў карыстанні імі ў зносінах.